

LETTEREN EN TAAL.

VRAGENBUS.

(Men sluite bij zijn vragen voor deze rubriek een 5 cts. postzegel in.)

„Mei." — Esperanto. — „Spekkie."

Gaarne zou ik, zegt H. S. te D. H., uw oordeel lezen over het gedicht „Mei" van Herman Gorter, en tevens weten, wat Gorter zeggen wil met dat gedicht, wat hij er mee bedoelt.

Antw. — Op deze vraag is het moeilijk een afdoend antwoord te geven. Van Eeden, Gorters geestverwant, zegt, dat een weergeven van de „Mei" even onmogelijk is als een stuk van Beethoven in andere klanken over te zetten. En het geheele pleidooi, dat hij laat volgen, met al de opmerkingen en inlichtingen, bewijst wel, dat hij gevoelt, hoe velen met dit gewrocht geen raad zullen weten.

Of ook Van Eeden „Mei" geheel vat, of de schrijver zelf zijn werk zou kunnen uitleggen?

Dit laatste schijnt misschien wel een dwaze vraag. Toch geen geheel ongegronde. Lang geleden verzekerde mij een Duitsch geleerde, dat Goethe zelf het tweede deel van zijn „Faust" niet kon verklaren.

„Mei" verplaatst ons in de oud-Noordsche fabelleer, of liever speelt daarin. De Mei, vergankelijk schoon, wil huwen met den blinden god Balder, die hier de wereldziel moet beduiden. Hij uit zich 't meest rechtstreeks in de muziek. Mei is verliefd op al wat de zinnen in de schepping bekoort. Maar dat stoffelijke is niet te verewigen. Balder wijst het huwelijk af. De dichter schijnt een ideaal van schoonheid in de stoffelijke wereld te hebben willen weergeven, maar de taal bleek hem daartoe onvoldoende. Er is weemoed in dit gedicht, en de dood van Mei zegt veel. De eeuwigheid woont in het zichtbare, hoe heerlijk ook, niet.

Wil men een strekking aan dit stuk verbinden, dan kan het wellicht zijn een streven om het Marxistisch socialisme voor meer ontwikkelden smakelijk te maken.

Eerlijk gezegd verliest niemand er veel bij, als hij Gorters „Mei" ongelezen laat. Ongetwijfeld zijn er schoone dichtelijke gedeelten in, mooie plaatsen, zangerige regels en verzen, maar daartegenover staat ook veel onachtzaam, veel bombast en niets zeggende woordenpraal en geschetter. Daarbij vindt men hier datzelfde gebrek aan smaak, aan gehoor voor welluidendheid, voor rijm en maat, dat de meeste gedichten der „Nieuwe Gidsers" ontsiert. Er is iets stootends en onbeholpens in, iets, dat grof en „revolutionair" klinkt, 't welk met alle schoonheid strijdt, maar dat nu gelukkig al weer „uit de mode" raakt, „veroudert."

E. D. te G. vraagt: Is het leeren van de wereldtaal Esperanto in strijd met den Bijbel, waar (lees *daar*) God juist door de Babylonische spraakverwarring het spreken van verschillende talen gaf?

Antw. — Het Esperanto bedoelt niet andere talen te verdringen, maar eenvoudig *hulptaal* te zijn, het algemeen verkeer en wisselen van gedachten mogelijk te maken, ook tusschen hen, die elkaars taal niet verstaan. De niet geringe moeite van het leeren van verschillende vreemde talen wint het velen uit. Wat oudtijds het Latijn was voor de geleerden, wil Esperanto zijn voor allen. Met de Schrift is *dit* geenszins in strijd. Elk behoudt *zijn* taal.

K. J. L. V. te H. vraagt: Ik hoor wel eens zeggen, „Dit is geen spekkie voor je bekkie." Waaraan zou dit gezegde zijn ontstaan te danken hebben? Ook wordt wel eens als

bijnaam het woord „Spekkie" gebruikt. Houdt dit daarmee verband, en wordt dit woord gespeld met *i* of *ie* aan het einde?

Antw. — Deze uitdrukking wil zeggen: Dit past voor u niet, dit gaat uw neus voorbij, dit is voor u niet bestemd. „Bek" voor „mond" was vroeger niet ongebruikelijk, en spek als nu nog, een algemeen voedingsmiddel. „Spekkie" als bijnaam heeft hiermee niet te maken, maar dagteekent nog uit den Spaanschen tijd. „Spekken" was een — nog niet opgehelderde — scheldnaam voor de Spanjolen, en 't woord is blijkbaar nog niet vergeten. Het dient met *ie* geschreven, want de *i* is de wisselletter van de *j* in het eigenlijke verkleinwoord „spekje." Nog vaak hoort men *boekie*, *koppie* voor *boekje*, *kopje*, enz.

A. J. H.

LENTE IN FLORENCE.

De poëzie is overal,
Waar schoonheid woont en gloed,
Langs berg en meer, in woud en dal,
In 't diepste van 't gemoed;
Zij glimlacht aan d'azuren boog,
Zij suist in d'avondwind,
Zij heeft een spiegel in elk oog,
Dat waarheid zoekt en mint.

Zóó zingt Estella Hertzveld, en zij zingt schoon en waar, ook waar zij vervolgt:

Natuur, aan uw boezem is dichtvuur, is leven,
Het zij gij de lokken met groen hebt doorweven,
Of rust onder 't sneeuwkleed, hoe lieflijk zijt gij!
Het zij gij de boerenhut siert met den wingerd,
Het zij gij den vuurberg met ranken omslingert:
't Zij stout of bevallig — alom poëzij!

Zeker, schoon moet zij zijn, de oude hoofdstad der Etruskers, de bloem aan de Arno, reeds in haar gewone getijden door de Italianen *la bella* geheeten, de bloem bij het ontluiken, den dauwdrop nog in het hart van de kelk. Ja, ze was schoon onder de Medicis en de Sforza's, en zij haar de hertogelijke kroon van de slapen genomen, wat nood, Dante Allighieri had ze immers met onverwelkte lauweren gekroond en . . . nog is ze schoon!

En toch, wij benijden haar noch haar zuidelijken hemel, noch haar vruchtbaren en weelderigen schoot. We kunnen niet aan de kunstlievende Medicis denken, of het beeld van den door het vuur verteerden hervormer Michaël Savanorola rijst ons voor den geest; we kunnen over haar dichtervorsten niet spreken, of de zedeloze tooneelen van een Boccaccio komen voor onzen geest; we kunnen haar bloementooi niet bewonderen, of we herinneren ons, dat ook hier het schoone op een gistenden bodem trilt en schokt; en zelfs, als we haar geschiedenis kennen, huiveren we voor haar schoonheid, van haar lentekleur bovenal, als voor die eener giftmengster, en onwillekeurig dringen zich de woorden des profeten aan ons op, als hij over het schoone Babel zijner dagen profeteerde: „Daal af en zit in het stof, gij, jonkvrouw, dochter van Babel! Zit op de aarde; er is geen troon meer, gij, dochter der Chaldeeën, want gij zult niet meer genoemd worden de teedere, noch de wellustige!"

Kleur en geur, een helder blauwe hemel boven, een lachend groene aarde onder zich, rijk aan gaven en schoonheid, aan natuurlijke en geestelijke talenten, zoo dingt zij

nog met de Italiaansche steden-vorstinnen naar de kroon, maar niets spreekt daar van sterven en vergaan, en toch, onzalig de lente, hoe schoon, die geen plaats laat aan de gedachte dier beide. Sterven en vergaan, dat is toch de toekomst van elke lente, ook van de Florentijnsche, ook van de uwe, lezer, lezeres van Timotheüs. Tot sterven en vergaan, opdat de kleur en de geur in vrucht overga, rijpend voor de schuur van den grooten Landman, is al het schoone geboren. Waar zij dat bedenkt, daar benevelt haar geur hoofd en hart niet, daar prijkt zij in verheven eenvoud. Daar is de jeugd geen wulpsche dans, geen onafgebroken spel, geen dartele lach, maar een behoedzaam waken voor zichzelf en zijn gaven; daar moge de vreugde heerschen, doch 't is een vreugde, die terwille van den vrede den hartstocht schuwt, niet, die, met opoffering van den vrede, den hartstocht zoekt en kweekt. Daar breekt de zwoele Zuiderlucht den knop niet te vroeg open, en doet de bloem haar kracht niet in weelde verteren, zoodat zij reeds vóór den avond het kelkje verwelkt of ontbladerd doet neerhangen, maar een kille voorjaarsbui verfrist en de Maartstorm sterkt haar het weerstandsvermogen.

De Prediker reeds wist dat maar al te wel, en zegt het daarbij zoo welsprekend, waar hij den jongelingen kennelijk uit een ruim gemoed zooveel gunt, ja niets van hun jeugd onthouden wil, doch er zulk een welsprekend „maar” aan toevoegt: „Verblijd u, o jongeling, in uwe jeugd, en laat uw hart zich vermaken in de dagen uwer jongelingschap, en wandel in de wegen uws harten en in de aanschouwing uwer oogen, maar weet, dat God, om al deze dingen, u zal doen komen voor het gericht!” En nu, eeuwenlang gunt onze God aan de jeugd haar geur en fleur, haar groen en haar bonte gespen, doch nog steeds staat te midden van dat alles die opgeheven wijsvinger van den Prediker, nog altijd na duizenden jaren klinkt dat waarschuwend „maar” door de jeugd aan alle einden der wereld, en toch, helaas! blijkt het niet telkens ten telkens weer, dat de jeugd dat „maar” niet missen kan, dat ze het eeuw uit, eeuw in tevergeefs laat klinken? 't Moeten, inderdaad, sterke beenen zijn, die de weelde van 's levens jeugd dragen. Hoe heerlijk dan, dat onze Bijbel ook onze jeugd niet moedeloos laat staan, doch als ze daar, haar zwakheid voelende, te midden van haar rijkdom angstig vraagt: „Warmede zal de jongeling zijn pad zuiver houden?” het antwoord ontvangt: „Gewis, als hij het houdt naar Uw woord.” Ja, zelfs eer hij om hulp roept, staat daar de Opperste Wijsheid aan de hoeken der straten en roept: „Mijn zoon, geef mij uw hart en

laat uwe oogen mijne wegen bewaren!” En Hij, die u de bloemen en het groen der jeugd geeft om er van te genieten, zou Hij uw hart het genot daarvan onthouden? Ge kunt het niet aannemen. Neen, Hij, die uwe zwakheid kent, weet juist, dat ge zonder Hem te dienen, geen genot van 's levens lente hebben kunt, en daarom juist wil Hij uw hart. Laat het dan niet noodig zijn, dat droeve ervaring u tot de erkenenis bringe: „Uw dienst alleen geeft onvermengd genot!”

Onwillekeurig herinnert ons dit lentetafereel van de stad aan de Arno ook aan het genot, dat niet slechts de natuur, maar ook de kunst en de wetenschap ons bieden. En zou het nu wel noodig zijn, onze jonge lezers en lezeressen te waarschuwen, wat de lente van deze juist aan de jeugd biedt? We zijn er verre van haar lentehof voor de jeugd te sluiten, maar wat doodelijk venijn ademen haar bloemen

de jeugd niet toe in onze dagen van materialisme en realisme! Onder het gansch verkeerd begrepen en verkeerd geplaatste motto: „Onderzoek alle dingen en behoud het goede!” dringt men u alles op, alsof datgene ook nog onderzocht worden moest, wat reeds door duizenden schadelijk bevonden werd, alsof, bovenal, gij nog te beproeven hadt, wat God u verbiedt, Hij, die u niets onthield, van wat u zalig maken kan, zelfs Zijn eigen Zoon niet! Laat u dan niet misleiden, ook niet op dit gebied, door hen, die de heerlijkheden laseren. Onderzoek, wat belletrist u zijn boek opdringt, en als hij uw God niet vreest, laat niet toe, dat het uw ziel verstikke! Zijn er geen gewijde, geen schuldelooze zangen genoeg, dan dat de schrille toon der valsche muziek u het gehoor bederve? Sluit het oog voor de kunst, die de poëzie

zoekt in dat alleen, wat uw goede zeden en uw onschuld kwets! Waarom zoudt ge u vermeien in de gemaakte bloemen, waaraan de zondige mensch kleur en geur gaf, terwijl uw God zulk een rijkdom van natuurlijke bloemen op uw pad strooide, welker kleur u den smaak niet bederft en welker geur u het hoofd en het hart niet benevelt?

Zoo sta dan ook het tafereel van Florence's lente niet slechts als een sieraad, doch ook als een waarschuwing in „Timotheüs,” en in stede van het „Pflücke die Rose, eh' sie verblüht,” roepe het onzen lezers en lezeressen toe het oude „Maar weet!” van den Prediker, en te midden van het groen en de bloemen worde de waarschuwende, opgestoken vinger van Israëls Spreukendichter niet aan het oog onttrokken, en dat oog sluite zich daarvoor niet!

P. J. K.

